

Анализ на усвоените средства по програми и агенции на Общността за периода 2006-2007 г.

Дирекция „Управление на средствата от ЕС” в министерство на финансите извърши анализ на усвояемостта на средствата за програми и агенции на Общността, в които Република България участва. С писмо изх. № 91-00-761/14.12.2007 г., бе изисквана информация от всички координатори за одобрени и финансирани проекти по съответните програми за периода 2006 – 2007 г.

Програмите на Европейските общности представляват набор от действия с цел да се насърчи сътрудничеството между страните-членки на Европейския съюз (ЕС) в различни области, свързани с политиките на Европейската общност. Принципно, тези програми са замислени и предназначени за страните-членки на ЕС на базата на определените в Общия бюджет на съюза средства.

Необходимо условие за участие в тези инициативи на ЕС е ежегодното изплащане на финансовата вноска за всяка програма, определена на база на конкретни финансови индикатори. Финансирането на вноските се поема частично от Националната програма ФАР и от националния бюджет. Разпределението на сумите за вноските по отделните програми е заложено в проектния фиш за програми и агенции на Общността.

Предвид на това, че от **1.01.2007 г.** България е държава-членка на Европейския съюз, страната ни не е заплащала членски внос за последната година.

Членството предоставя нови възможности за участие на български фирми, местни власти, неправителствени организации, университети, научни институти, училища и граждани в европейските програми. Европейските програми, които ще бъдат финансирани през периода 2007 - 2013 г. ще насърчават предимно въвеждане на иновации, повишаване на конкурентоспособността и на заетостта. **Характерно за Общностните програми от ново поколение - 2007-2013 г.** е, че се основават на редица от съществуващите през 2000-2006 г. програми, но са фокусирани предимно върху посочените приоритети. В края на 2007 г., България приключи своето участие в някои програми на Общността, които приключиха своята фаза на развитие, но през 2008 г., тя ще продължи участието си в тях, както и в някои нови програми, като пълноправен член на ЕС. За пример можем да посочим следните нови програми:

Програма за учене през целия живот (Lifelong Learning Programme, LLP). Тя е наследник на европейските програми “Сократ”, “Леонардо да Винчи”, “e-Learning”, “Европас” и “Еразмус Мундус”. Идеята на новата Програма за учене през целия живот е да обхване целия цикъл на обучение, от детската градина до обучението на възрастни.

От началото на 2007 г., стартира и **нова програма “Младежта в действие”**, която ще обхване периода до 2013 г. Тя надгражда опита на предходните програми „Младежта за Европа” (1989 – 1999), Европейската доброволческа служба и програма МЛАДЕЖ (2000 – 2006). Програмата „Младежта в действие” благоприятства натрупването на знания и компетенции, с което допринася за неформалното образование с европейска насоченост на младите хора. Програмата ще способства за постигането на целите, заложени в Лисабонската стратегия, Европейския младежки пакт, в рамката за европейско сътрудничество в младежката сфера.

В края на 2006 г., България приключи участието си по **Програма „Действия на Общността за насърчаване на сътрудничеството между страните членки да се**

борят със социалната изолация 2002-2006”, но участва в стартиралата през 2007 г., **Програма на Общността „Прогрес 2007-2013**”, която обхваща 5 направления:

- Заетост;
- Социално включване и закрила;
- Условия на труд;
- Антидискриминация;
- Равенство между половете.

Като държава-членка на ЕС България ще може да участва в **Safer Internet plus (2005-2008) и e-Content plus (2005-2008)** без да е необходимо сключване на двустранни споразумения, поради което ЕК е прекратила изпълнението на предприетите от нейна страна вътрешни процедури по одобрение на Меморандумите за разбирателство.

Страната ни продължава участието си във втората фаза на IDA (обмен на данни между администрациите), като се присъединява към програмата **IDABC**.

Правителството одобри Меморандум за разбирателство между ЕО и България относно участието ни в Програмата IDABC – Взаимно предоставяне на паневропейски електронно-правителствени услуги за публични администрации, бизнес и граждани. С присъединяването си към IDABC, България има достъп до фондовете ѝ за финансиране на проекти от общ интерес за страните-членки на ЕС и директен достъп до европейските бази данни. Основната задача на IDABC е разработването и внедряването на инфраструктурни услуги, съгласно Европейските насоки за взаимодействие, за да бъде осигурен обмена на информация и услуги.

За новия седемгодишен период възможности за участие на наши научни колективи ще има в следните програми на Общността:

- **Седма рамкова програма за научни изследвания, технологично развитие и демонстрационни дейности;**
- **Рамковата програма за конкурентоспособност и иновации;**
- **Програма за сътрудничество в областта на науката и технологиите (КОСТ - 2007 – 2013 г.).**

Като пълноправен член на Европейския съюз, Република България е член на Европейския център за мониторинг на наркотиците и наркоманиите, който е основен партньор в областта на информацията, касаеща наркотиците и наркоманиите в Европейския Съюз, а също така ще участва и в **Многогодишната програма на Общността за защита на потребителите 2007 – 2013 г.**, приета с Решение №1926/2006/ЕС на Парламента и Съвета от 18 декември 2006 г.

Нови програми в областта на справедливостта, свободата и сигурността:

- **Програма Превенция на наркотиците и информация (2007-2013)**
Програмата представлява финансов инструмент за осъществяване на политиките на ЕС в областта на справедливостта, свободата и сигурността, а косвено и в областта на общественото здраве;
- **Програма Солидарност и управление на миграционните потоци (2007-2013)**
Програмата има **4 специализирани фонда** (Европейски бежански фонд; Фонд външни граници; Европейски фонд за интегриране на лица от трети страни; Европейски фонд за репатриране), които финансират дейността ѝ. Тя има за цел да предостави адекватна подкрепа за създаването на зона на свобода, справедливост и сигурност, като предприема ефективни действия срещу трансграничните проблеми – незаконна имиграция, трафик на хора, тероризъм, организирана престъпност.

На база получена информация от всички координатори по съответните програми за периода 2006 – 2007 г. към момента Република България участва в 26 програми в т.ч.

и подпрограми на Общността и една агенция, ориентирани в различни тематични области.

1. Програми с най добра усвояемост:

- **Леонардо да Винчи II¹** – програма в сферата на образованието и обучението. За 2006 г. страната ни е усвоила 4 107 501.5 евро при входна такса, възлизаща на 3 947 000 евро;
- **Интелигентна Енергия Европа 2003-2006** - Програма за подпомагане работата по реализиране на основните цели на енергийната политика на Общността за сигурност на енергийните доставки чрез рационално използване на енергията от крайните потребители, развитие на вътрешен енергиен пазар и увеличаване дела на енергията от възобновяеми енергийни източници. За 2006 г. страната ни е усвоила 736 000 евро при входна такса, възлизаща на 701 360 евро;
- **Действия на Общността за насърчаване на сътрудничеството между страните членки да се борят със социалната изолация (2002-2006)** - За 2006 г., усвояемостта е 231 901.31 евро спрямо входната такса, възлизаща на 130 000 евро;
- **Програма Медиа и Медиа +** финансира дейности в сферата на филмопроизводството и киноиндустрията. За 2006 г. усвояемостта по тази програма е 695 120 евро спрямо входната такса, възлизаща на 140 000 евро;
- **Програма "Младеш" 2001-2006** - За 2006 г. усвояемостта по тази програма е 863 380 евро спрямо входната такса, възлизаща на 892 000 евро;
- **Програма за действие на Общността за насърчаване на активно европейско гражданство (гражданско участие).** За 2006 г., усвояемостта по тази програма е 379 379,03 евро спрямо входния билет, възлизащ на 90 000 евро;
- **Програма за Механизъм на Европейската общност за Гражданска защита.** За периода от 01.12.2005 до 30.11.2006 г., усвояемостта по тази програма е 403 984 евро спрямо входния билет, възлизащ на 26 845,34 евро;

2. От друга страна се забелязва тенденция на отрицателно салдо при усвояване на средствата за програми:

- **Сократ II;**
- **“Програма за действие на Европейската общност за борба с дискриминацията” VP/2006/005**
- **Многогодишна програма на Европейския съюз в подкрепа на политиката за защита на потребителите за периода 2004 – 2007 г.**

Програми ориентирани към съдържанието на информация в интернет пространството:

¹ Информацията се отнася за размера на договорените с бенефициентите средства, тъй като финансовата година не е приключила.

1. **e-TEN 2005-2006²** - За 2006 г. усвояемостта е 189 000 евро спрямо входната такса, възлизаща на 85 000 евро;
2. **e-Content** и **e-Safe 2005-2008** - В рамките на календарната 2006 г., поради късното получаване на поканите за присъединяване на България към програмите Safer Internet plus (2005-2008) и e-Content plus (2005-2008) Меморандумите за разбирателство за участието на България не бяха подписани. С писмо 2998/08.12.2006 г. на Мисията на Р.България към ЕО бяхме уведомени, че с писмо № INFSO/E6/MT/bzD(2006) 746632 от 1 декември 2006 г. ЕК ни е информирала, че като държава-членка на ЕС България ще може да участва в двете програми без да е необходимо сключване на двустранни споразумения, поради което ЕК е прекратила изпълнението на предприетите от нейна страна вътрешни процедури по одобрение на Меморандумите за разбирателство.

Програма за действие на Общността в областта на общественото здраве (2003 – 2008). За периода 2006-2007 Европейската комисия е одобрила общо 22 проекта, в които български организации участват като асоцииран партньор. За 2006 г. проектите са 5, а за 2007 г. – 17, от тях 2 проекта са в резервния списък.

„Интелигентна енергия Европа” (2003-2006)³ – За 2006 г., усвояемостта е 736 000 спрямо входния билет, възлизащ на 701 360 евро.

Програми, насочени към укрепване капацитета на страната в различни тематични области.

При тези програми не може да се отчете количествено усвояване на средства поради факта, че същите допринасят за обмен на добрите практики в ЕС в съответната област. Такива програми са:

- **Митници 2007;**
 - Дейността на програмата е насочена предимно в сферата на митническата администрации за страните кандидатки и страните членки. Приоритети на програмата са борбата срещу финансовите злоупотреби и нарушенията, засягащи сигурността и безопасността на европейските граждани. Тя стимулира мерки за опростяване и рационализиране на митническото законодателство и неговото прилагане, както и за подобряване организацията и оперативните резултати на митническия контрол и насърчаване на тяхното стандартизиране. Програмата цели усъвършенстване на системите за информационните технологии.
- **Фискалис 2003-2007**

² Забележка: Изпълнението на проектите се наблюдава от ГД „Информационно общество и медии” на Европейската комисия. Националният координатор, в случая ДАИТС, има достъп само до информацията за договорените бюджети на проектите. Затова е предоставена информация за договорените средства в евро през съответната година, а не за реално усвоените.

³ Под усвоени средства е посочено съ-финансирането за българските участници в рамките на програмата, като общата стойност на проектите, в които има участие на български организации и фирми е 20,2 млн. евро.

- Целта на програмата е подобряване на функционирането на данъчните системи на Държавите членки чрез подобряване на сътрудничеството между правителствата и администрациите. Програмата е насочена към мерки за повишаване на административните процедури при събирането на данъците, обмена на информация и борба с данъчните измами.
- **IDABC**
 - Инструмент на ЕО, насочен към създаването на единно информационно пространство за обмен на данни между администрациите на страните-членки на ЕС и страните-кандидатки при съответна степен на сигурност, посредством разработването и използването на единни технически и програмни решения.
- **Европейска агенция по околна среда**
 - Целта на Европейската агенция за околна среда е да подкрепя устойчивото развитие и да подпомага постигането на значително и измеримо подобрене на околната среда в Европа чрез предоставянето на навременна, целенасочена, подходяща и достоверна информация както на лицата, определящи политиката в тази област, така и на обществеността.